КОНТРОЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ “БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ ІМЯ МАКСІМА ТАНКА”

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Рэктар
_______________А.І.Жук
“13” 06 _______ 2024 г.
Рэгістрацыйны № УД-26-2-151-2024/уч./вуч.

МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ ГРАМАДАЗНАЎСТВА

Вучэбная праграма ўстановы адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці

6-05 0113-01 “Гістарычная адукацыя”

2024 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту па спецыяльнасці 6-05 0113-01» “Гістарычная адукацыя” (зац. Пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь №225 ад 02.08.2023) і вучэбнага плана спецыяльнасці 6-05 0113-01 “Гістарычная адукацыя” (зац. 23.02.2023 рэг. № 005-2023 / вуч).

СКЛАДАЛЬНІКІ:
А.А. Корзюк, дацэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі, кандыдат педагагічных навук, дацэнт;
І.І. Багдановіч, дацэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі, кандыдат педагагічных навук, дацэнт;
Д.А. Суббоціна, старшы выкладчык кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі

РЭЦЭНЗЕНТЫ:
С.В. Паноў, вядучы навуковы супрацоўнік дзяржаўнай установы адукацыі “Акадэмія адукацыі”, кандыдат педагагічных навук, дацэнт;
С.В. Зенчанка, загадчык кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін БДДПУ, кандыдат палітычных навук, дацэнт

УЗГОДНЕНА:
Дырэктар дзяржаўнай установы адукацыі
"Гімназія № 174 г. Мінска” ______________________ М.Ф. Вайцянкова

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай усеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі

(пратакол № 7 ад 31.05.2024 г.)

Загадчык кафедры В.А.Йоцюс

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

(пратакол № 8 ад 18.06.2024 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядаюць

Метадыст
вучэбна-метадычнага аддзела Г.В.Вінаградава

Дырэктар бібліятэкі БДПУ Н.П.Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна “Методыка выкладання грамадазнаўства” прадугледжана адукацыйным стандартам і вучэбным планам падрыхтоўкі студэнтаў 6-05 0113-01 “Гістарычная адукацыя”.

Вучэбная дысцыпліна “Методыка выкладання грамадазнаўства” займае вядучае месца ў прафесійнай падрыхтоўцы выкладчыка грамадазнаўства, бо ў найбольшай ступені спрыяе фарміраванню ў будучых выкладчыкаў прафесійных кампетэнцый, неабходных для паспяховай працы ў школе. Дадзеная дысцыпліна забяспечвае падрыхтоўку кваліфікаванага выкладчыка, які валодае філасофскай культурай, ведамі ў шырокім спектры грамадскіх навук, умее вызначаць найбольш эфектыўныя метады, формы і сродкі навучання, садзейнічае развіццю ўменняў і навыкаў творчага мыслення, культуры зносін і вядзення дыскусіі, сувязі тэарэтычных ведаў вучняў з іх жыццёвым вопытам і практычнай дзейнасцю.

Методыка выкладання грамадазнаўства непасрэдным чынам звязана з такімі вучэбнымі дысцыплінамі, як “Педагогіка”, “Псіхалогія”, “Філасофія”, “Методыка выкладання гісторыі” і інш. Таму вялікае значэнне ў авалоданні ведамі па методыцы выкладання грамадазнаўства мае ажыццяўленне міждысцыплінарнага падыходу, які дазваляе інтэграваць і сістэматызаваць веды студэнтаў па шэрагу раней засвоеных вучэбных дысцыплінах.

Мэта вучэбнай дысцыпліны “Методыка выкладання грамадазнаўства” – забяспечыць авалоданне тэарэтычнымі асновамі сучаснай методыкі выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства” і стварыць умовы для авалодання прафесійнымі кампетэнцыямі, неабходнымі будучым настаўнікам для арганізацыі эфектыўнага навучання прадмету ў сярэдняй школе.

Дадзеная мэта вырашаецца праз рэалізацыю наступных задач:

- засваенне студэнтамі ведаў аб нарматыўным прававым і навукова-метадычным забеспячэнні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, яго структуры і змесце асноўных раздзелаў у 9–11 класах сярэдняй школы;
- выяўленне навучальнага, развіваючага і выхаваўчага патэнцыялу зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства” і вызначэнне аптымальных метадычных шляхоў яго рэалізацыі;
- вызначэнне найбольш эфектыўных метадаў, сродкаў, арганізацыйных форм навучання прадмету і авалоданне прыёмамі іх выкарыстання ў адукацыйным працэсе.

Вучэбная дысцыпліна “Методыка выкладання грамадазнаўства” складаецца з пяці раздзелаў: “Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўства”, “Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, “Кампетэнтнасны падыход у навучанні грамадазнаўству”, “Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства” і “Метады і прыёмы навучання грамадазнаўству”. Такая структура курса арыентавана на ўзмацненне практычнай падрыхтоўкі студэнтаў, фарміраванне ў іх кампетэнцый, неабходных сучаснаму педагогу.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў наступных універсальных і базавых прафесійных кампетэнцый.

1. Патрабаванні да універсальных кампетэнцый (далей – УК).

Студэнт, які засвоіў змест вучэбнай праграмы, павінен:

- УК-6. Праяўляць ініцыятыву і адаптавацца да зменаў у прафесійнай дзейнасці.
- УК-14. Кіравацца нарматыўнымі прававымі актамі ў сферы адукацыі, распрацоўваць вучэбна-праграмную дакументацыю, працаваць з рознымі відамі дакументаў установы адукацыі.

2. Патрабаванні да базавых прафесійных кампетэнцый (далей – БПК).

Студэнт, які засвоіў змест вучэбнай праграмы, павінен быць здольны:

- БПК-1. Праектаваць працэс навучання, ставіць адукацыйныя мэты, адбіраць змест вучэбнага матэрыялу, метады і тэхналогіі на аснове сістэмы ведаў у галіне тэорыі і методыкі педагагічнай дзейнасці.
- БПК-5. Ажыццяўляць адбор зместу, форм, метадаў і сродкаў навучання і выхавання, прымяняць іх у адукацыйным працэсе з улікам узроставых і псіхалагічных асаблівасцяў навучэнцаў.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен ведаць:

- тэарэтыка-метадалагічныя асновы методыкі выкладання грамадазнаўства, мэту і задачы навучання прадмету ў школе;
- навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя магчымасці зместу сучаснай школьнай грамадазнаўчай адукацыі і шляхі іх рэалізацыі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен умець:

- вызначаць аптымальныя мэты і задачы вывучэння асноўных кампанентаў зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі;
- адбіраць і выкарыстоўваць адэкватныя мэтам, зместу вучэбнага матэрыялу і пазнавальным магчымасцям вучняў метады, прыёмы і сродкі навучання прадмету, розныя формы і тэхналогіі арганізацыі адукацыйнага працэсу;
- выкарыстоўваць метады аналізу перадавога педагагічнага вопыту для ўдасканалення адукацыйнага працэсу і асабістага педагагічнага майстэрства.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен валодаць**:**

- асноўнымі метадамі, прыёмамі, сродкамі, формамі і тэхналогіямі навучання грамадазнаўствуна кампетэнтнаснай аснове;
- крыніцамі канструявання зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі і асаблівасцямі іх рэалізацыі ў працэсе навучання прадмету.

У тэарэтычнай частцы вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны засвоіць веды аб этапах станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, прааналізаваць мэты, задачы, логіку пабудовы, структуру, асноўныя праблемы, асаблівасці зместу і методыкі выкладання трох раздзелаў прадмета: “Чалавек. Грамадства. Культура”, “Сучаснае грамадства”, “Беларуская дзяржава”. У час семінарскіх і практычных заняткаў студэнты павінны прааналізаваць вучэбную праграму па

прадмету, вучэбныя дапаможнікі, метадычную літаратуру, наведаць і прааналізаваць урокі выкладчыкаў-практыкаў, навучыцца самастойна распрацоўваць метадычныя апісанні разнастайных форм вучэбных заняткаў па прадмету.

У якасці асноўнага планаванага выніку вывучэння грамадазнаўства ў сучаснай школе выступае фарміраванне чытацкай пісьменнасці вучняў як складовай часткі функцыянальнай пісьменнасці. Пад ёй у змесце праграмы разумеецца метапрадметная інтэгральная адукацыя, якая фарміруецца пры вывучэнні ўсіх вучэбных дысцыплін з апорай на асабістыя якасці і мае разнастайныя праявы.

На вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Методыка выкладання грамадазнаўства” адводзіцца 100 г. (3 з.а.). На дзеннай форме атрымання адукацыі адводзіцца 56 г. аўдыторных заняткаў (16 г. лекцыі, 20 г. семінарскія заняткі, 20 г. практычныя заняткі), на самастойную працу – 44 г. На завочнай форме атрымання адукацыі адводзіцца 14 г. аўдыторных заняткаў (4 г. лекцыі, 6 г. семінарскія заняткі, 4 г. практычныя заняткі). У 6 семестры выконваецца курсавая работа.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Прамежкавая атэстацыя праводзіцца ў адпаведнасці з навучальным планам па спецыяльнасці ў форме экзамена ў 4 семестры.

РАЗМЕРКАВАННЕ БЮДЖЭТУ ВУЧЭБНАГА ЧАСУ

Назва вучэбнай дысцыпліны	Колькасць гадзін вучэбных заняткаў					Самастойная (пазааўдыторная) работа	Форма атэстацыі
	усяго	аўдыторных	З іх				
			лекцыі	практычныя	семінарскія		
Методыка выкладання грамадазнаўства	100	56	16	20	20	44	экзамен

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўства

1.1. Методыка выкладання грамадазнаўства як педагагічная навука. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўства. Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты. Сувязь методыкі выкладання грамадазнаўства з іншымі навукамі. Асноўныя метадычныя праблемы і асаблівасці методыкі выкладання грамадазнаўчых вучэбных дысцыплін. Літаратура па методыцы выкладання грамадазнаўства.

1.2. Этапы станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе. Грамадазнаўчыя дысцыпліны ў сярэдніх навучальных установах Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст. – 1917 г. Вывучэнне сацыяльна-палітычных дысцыплін ў савецкай школе. Станаўленне і развіцце грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе Рэспублікі Беларусь у 90-я гг. XX ст. – пачатку XXI ст. Сучасныя праблемы і тэндэнцыі развіцця школьнай грамадазнаўчай адукацыі.

Тэма 2. Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”

2.1. Нарматыўна-метадычнае забеспячэнне выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь. Мэты і задачы вывучэння прадмета ў 9–11 класах. Базавы і павышаны ўзроўні вывучэння прадмета. Вучэбная праграма па грамадазнаўству, яе структура, асноўныя кампаненты і логіка пабудовы. Інструктыўна-метадычныя пісьмы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь “Аб выкладанні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, іх прызначэнне і асноўны змест. Вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў, структура і логіка іх пабудовы. Склад ВМК па грамадазнаўству і характарыстыка яго асобных элементаў.

2.2. Улік і ацэнка ведаў вучняў па грамадазнаўству. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў агульнаадукацыйных устаноў па вучэбных прадметах. Дзесяцібальная сістэма ацэньвання і яе функцыі. Узроўні засваення вучэбнага матэрыялу і іх характарыстыка. Віды і формы кантролю. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце “Грамадазнаўства”.

Тэма 3. Кампетэнтнасны падыход у навучанні грамадазнаўству

3.1. Фарміраванне асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый вучняў пры вывучэнні грамадазнаўства. Змест паняццяў “кампетэнцыя”, “кампетэнтнасць”, “спосаб вучэбна-пазнавальнай дзейнасці”. Тэхналогія канструявання кампетэнтнасна арыентаваных заданняў. Спецыфіка работы па фарміраванні асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый у вучняў 9–11 класаў з улікам анталагічнага, псіхалагічнага і прафілактычнага аспектаў.

3.2. Функцыянальная пісьменнасць як асноўны вынік навучання грамадазнаўству. Паняцце функцыянальнай пісьменнасці. Актуальнасць яе фарміравання ў сучаснай школе. Глабальныя кампетэнцыі. Чытацкая і фінансавая пісьменнасці як найважнейшыя кампаненты функцыянальнай пісьменнасці. Магчымасці школьнай грамадазнаўчай адукацыі для фарміравання функцыянальнай пісьменнасці вучняў.

3.3. Дакументальна-метадычныя комплексы як сродак фарміравання чытацкай пісьменнасці вучняў. Дакументальны матэрыял як важная крыніца ведаў пра сучаснае грамадства. Суцэльныя, несуцэльныя і змешаныя тэксты. Віды дакументаў і функцыі іх выкарыстання ў навучальным працэсе. Крытэрыі адбору дакументальнага матэрыялу і педагагічная апрацоўка зместу дакумента. Метадычныя прыемы вывучэння дакументальнага матэрыялу. Шматузроўневы аналіз зместу дакумента з улікам яго відавой прыналежнасці. Стварэнне дакументальна-метадычных комплексаў і іх практычнае выкарыстанне на ўроках грамадазнаўства.

3.4. Фінансавая пісьменнасць як складнік грамадазнаўчай адукацыі вучняў. Неабходнасць фарміравання базавых ведаў аб функцыянаванні фінансавых рынкаў, інстытутаў, фінансавых прадуктаў і паслуг, кіраванні асабістымі і сямейнымі фінансамі. Прыёмы эфектыўнага планавання асабістага бюджэту і разумнага выкарыстання фінансавых прадуктаў і паслуг, а таксама забеспячэння ўласнай фінансавай бяспекі. Шляхі выхавання фінансава-адказных паводзін і фінансавай культуры ў працэсе навучання грамадазнаўству.

3.5. Рэалізацыя міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў пры вывучэнні грамадазнаўства. Роля міжпрадметных сувязяў ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў. Задачы і функцыі іх ажыццяўлення. Метадычныя асновы ажыццяўлення міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў. Класіфікацыя міжпрадметных сувязяў, асноўныя напрамкі іх устанаўлення. Арганізацыйныя шляхі, метадычныя прыёмы і дыдактычныя сродкі ажыццяўлення міжпрадметных сувязяў. Методыка ўстанаўлення ўнутрыпрадметных сувязяў.

3.6. Рэалізацыя развіваючага і выхаваўчага патэнцыялу зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Фарміраванне спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў з грамадазнаўчым матэрыялам. Шляхі фарміравання гуманістычнага светапогляду вучняў, іх свядомай адказнай жыццёвай пазіцыі ў розных сферах жыцця і дзейнасці, умення жыць у мнагамерных зносінах з іншымі людзьмі і практычна дзейнічаць з усведамленнем агульначалавечых каштоўнасцяў на аснове інтэграцыі ведаў па філасофіі, эканамічнай тэорыі, сацыялогіі, псіхалогіі, этыцы, эстэтыцы, праву і іншых галінах навукі. Значэнне вучэбнай і пазакласнай работы па грамадазнаўству для развіцця сацыяльных, камунікатыўных і даследчыцкіх кампетэнцый вучняў.

3.7. Праблемнае навучанне ў працэсе выкладання прадмета “Грамадазнаўства”. Роля праблемнага навучання ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў. Шматпраблемны характар зместу грамадазнаўчых дысцыплін. Характарыстыка прадуктыўных метадаў навучання. Метады і структура праблемнага навучання. Этапы дзейнасці настаўніка і вучняў у яго ходзе. Класіфікацыя вучэбных праблем па змесце і іх характары. Метадычныя ўмовы пастаноўкі і рашэння вучэбных праблем на розных этапах урока.

Тэма 4. Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе.

4.1. Формы заняткаў па грамадазнаўству ў сярэдняй школе. Урок – асноўная форма вучэбна-выхаваўчай работы. Тыпалогія ўрокаў грамадазнаўства па асноўнай дыдактычнай мэце. Структура ўрокаў розных тыпаў. Суадносіны тэарэтычнага матэрыялу і практычных заданняў на ўроках па грамадазнаўчых дысцыплінах. Формы заняткаў па грамадазнаўству: лекцыі, семінары, канферэнцыі, дыскусіі, дыспуты, практыкумы і інш. Методыка іх арганізацыі і правядзення. Крытэрыі выбару тыпаў урока і форм арганізацыі заняткаў па прадмету “Грамадазнаўства”.

4.2. Падрыхтоўка настаўніка да выкладання грамадазнаўства. Вывучэнне нарматыўных дакументаў па прадмету. Складанне каляндарна-тэматычнага і паўрочнага планавання. Вызначэнне мэты і задач урока і канструяванне яго зместу. Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу. Навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя задачы ўрока, тэхналогія іх вызначэння і пастаноўкі. Метадычнае абгрунтаванне пастаўленых мэт урока, выбраных метадаў, прыёмаў і сродкаў іх рэалізацыі. Асаблівасці работы настаўніка ў профільным класе. Методыка аналізу і самааналізу ўрока.

Тэма 5. Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.

5.1. Метадычныя прынцыпы адбору і канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Парадак вывучэння раздзелаў прадмета. Практычная накіраванасць грамадазнаўчай адукацыі. Крыніцы канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Прынцыпы адбору і асаблівасці пабудовы зместу вучэбнага прадмета. Варыятыўны кампанент зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі.

5.2. Змест і методыка выкладання раздзела “Чалавек. Грамадства. Культура” (9 клас). Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. Чалавек. Дзейнасць, зносіны, узаемадзеянне. Асоба, грамадства, дзяржава. Чалавек у свеце культуры. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

5.3. Змест і методыка выкладання раздзела “Сучаснае грамадства” (10 клас). Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. Сацыяльная сфера грамадства. Палітычная сфера грамадства. Эканамічнае сфера грамадства. Духоўная сфера грамадства. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

5.4. Змест і методыка выкладання раздзела “Беларуская дзяржава” (11 клас). Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. Станаўленне інфармацыйнай цывілізацыі. Беларусь у сусветным супольніцтве. Прававая сістэма Рэспублікі Беларусь. Асноўныя накірункі ўнутранай палітыкі беларускай дзяржавы. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

5.5. Метадычныя асаблівасці вывучэння светапогляднага зместу прадмета “Грамадазнаўства”. Вывучэнне асноў ідэалогіі беларускай дзяржавы. Вывучэнне пытанняў права ва ўстановах адукацыі. Арганізацыя работы вучняў з дзяржаўнымі прававымі дакументамі. Фарміраванне прававой культуры вучняў. Вывучэнне пытанняў рэлігіязнаўства. Недапушчальнасць трактоўкі рэлігіязнаўчых ведаў у веравызнальным кантэксце. Аб’ектыўнае інфармаванне вучняў аб дзейнасці рэлігійных арганізацый, якія дзейнічаюць у Рэспубліцы Беларусь.

Тэма 6. Метады і прыёмы навучання грамадазнаўству.

6.1. Агульная характарыстыка метадаў навучання грамадазнаўству. Паняцце аб метадах і прыемах навучання грамадазнаўству. Крытэрыі аптымальнага выбару метадаў навучання. Прыемы вучэбнай работы, паслядоўнасць авалодання вучнямі іх зместам. Сучасныя метады і тэхналогіі арганізацыі навучання грамадазнаўству.

6.2. Фарміраванне вербальнага мыслення ў працэсе вывучэння грамадазнаўства. Тэарэтычны характар зместу вучэбнага прадмета. Метадалагічныя і метадычныя асновы раскрыцця асноўных паняццяў і ідэй. Класіфікацыя паняццяў па ўзроўню абагуленасці, зместу і ступені іх вядомасці для вучняў. Працэс фарміравання паняццяў, яго асноўныя этапы. Лагічныя шляхі і метадычныя прыемы раскрыцця зместу паняццяў. Метадычныя прыемы развіцця лагічнага і крытычнага мыслення вучняў у працэсе навучання грамадазнаўству.

6.3. Фарміраванне візуальнага мыслення ў навучанні грамадазнаўству. Роля нагляднасці ў павышэнні якасці засваення грамадазнаўчага матэрыялу. Функцыі і прызначэнне нагляднасці на ўроку. Класіфікацыя наглядных дапаможнікаў як візуальных крыніц. Патэнцыял сродкаў умоўна-графічнай нагляднасці для раскрыцця тэарэтычнага зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.

Выкарыстанне сродкаў экраннай нагляднасці і метадычныя патрабаванні да іх зместу. Прыёмы работы з інфаграфікай, несуцэльнымі і змешанымі тэкстамі. Метадычныя прыемы развіцця візуальнага і крэатыўнага мыслення вучняў у працэсе навучання грамадазнаўству.

6.4. Практычныя метады навучання грамадазнаўству. Агульная характарыстыка практычных метадаў навучання. Методыка арганізацыі лабараторных заняткаў па матэрыялу вучэбнага дапаможніка. Тыпалогія вучэбна-пазнавальных заданняў. Правядзенне практычных заняткаў (урокаў-практыкумаў) па развіцці пазнавальных уменняў, па рашэнні пазнавальных задач, па праверцы вынікаў творча-пошукавай дзейнасці, іх асаблівасці. Асаблівасці выкладання грамадазнаўства для навучэнцаў з сіндром дэфіцыту ўвагі і гіперактыўнасці.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(дзенная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы, занятка	Назва раздзела, тэмы, пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Самастойная работа студэнтаў	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя г.д.)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Кіруемая самастойная работа студэнтаў				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4 семестр									
	Методыка выкладання грамадазнаўства	**16**	**20**	**20**	**-**	**44**			
1.	**Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўства**	**4**	-	-	-	**4**		[1]	
1.1	**Методыка выкладання грамадазнаўства як педагагічная навука.** 1. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін. 2. Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты. 3. Сувязь методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін з іншымі навукамі. 4. Асноўныя метадычныя праблемы і асаблівасці методыкі выкладання	2				2	Схема “Сувязь методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін з іншымі навукамі”	[1]	Гексаграма “Методыка выкладання грамадазнаў-ства”

	грамадазнаўчых вучэбных дысцыплін.								
1.2	**Этапы станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе.** 1. Грамадазнаўчыя дысцыпліны ў сярэдніх навучальных установах Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст. – 1917 г. 2. Вывучэнне сацыяльна-палітычных дысцыплін у савецкай школе. 3. Станаўленне і развіцце грамадазнаўчай адукацыі ў агульнаадукацыйнай школе Рэспублікі Беларусь у 90-я гг. ХХ ст. – пачатку XXI ст. 4. Сучасныя праблемы і тэндэнцыі развіцця школьнай грамадазнаўчай адукацыі.	2				2	Вучэбныя праграмы па прадмету “Грамадазнаў-ства”	[1]	Канспект
2.	**Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”**	**2**	**2**	**2**	**-**	**4**		[1; 3; 5; 6]	
2.1	**Нарматыўна-метадычнае забеспячэнне выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь. 2. Мэты і задачы вывучэння прадмета ў 9–11 класах. 3. Неабходнасць вывучэння грамадазнаўчага курса. Яго месца ў	2					Схема “Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь”, вучэбныя праграмы па прадмету “Грамадазнаўства	[1; 3; 5; 6]	Выкананне практычных заданняў

	сістэме іншых вучэбных прадметаў. 4. Базавы і павышаны ўзроўні вывучэння прадмета. 5. Вучэбная праграма па грамадазнаўству, яе структура, асноўныя кампаненты і логіка пабудовы. 6. Інструктыўна-метадычныя пісьмы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь “Аб выкладанні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, іх прызначэнне і асноўны змест. 7. Вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў, структура і логіка іх пабудовы. 8. Склад ВМК па грамадазнаўству і характарыстыка яго асобных элементаў.						”, інструктыўна-метадычнае пісьмо Міністэрства адукацыі, вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў		
2.2	**Улік і ацэнка ведаў вучняў па грамадазнаўству.** 1. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў агульнаадукацыйных устаноў па вучэбных прадметах. 2. Дзесяцібальная сістэма ацэньвання і яе функцыі. 3. Узроўні засваення вучэбнага матэрыялу і іх характарыстыка. 4. Віды і формы кантролю. 5. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце “Грамадазнаўства”. 6. Экзамен па грамадазнаўству за		2			2	Табліца “Дзесяцібаль-ная сістэма ацэнкі выні-каў вучэб-най дзейнасці вучняў”	[1]	Выкананне практычных заданняў

	перыяд навучання на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі.								
3.	**Кампетэнтнасны падыход у навучанні грамадазнаўству**	**6**	**4**	**6**	**-**	**4**		[1–5]	
3.1	**Фарміраванне асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый вучняў пры вывучэнні грамадазнаўства.** 1. Змест паняццяў “кампетэнцыя”, “кампетэнтнасць”, “спосаб вучэбна-пазнавальнай дзейнасці”. 2. Спецыфіка работы па фарміраванні асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый у вучняў 9–11 класаў з улікам анталагічнага, псіхалагічнага і прафілактычнага аспектаў.			2		2		[1; 2; 3]	Вусны даклад з інтэрактыў-най прэзентацыей
3.2	**Функцыянальная пісьменнасць як асноўны вынік навучання грамадазнаўству.** 1. Паняцце функцыянальнай пісьменнасці. Актуальнасць яе фарміравання ў сучаснай школе. 2. Глабальныя кампетэнцыі. 3. Чытацкая і фінансавая пісьменнасці як найважнейшыя кампаненты функцыянальнай пісьменнасці. 4. Магчымасці школьнай грамадазнаўчай адукацыі для фарміравання функцыянальнай пісьменнасці вучняў.	2				2	Схема “Кампаненты функцыянальнай граматнасці”	[1; 3]	Рэцэнзія на навукова-метадычны артыкул

3.3	**Дакументальна-метадычныя комплексы як сродак фарміравання чытацкай пісьменнасці вучняў.** 1. Дакументальны матэрыял як важная крыніца ведаў пра сучаснае грамадства. 2. Суцэльныя, несуцэльныя і змешаныя тэксты. 3. Віды дакументаў і функцыі іх выкарыстання ў навучальным працэсе. 4. Крытэрыі адбору дакументальнага матэрыялу і педагагічная апрацоўка зместу дакумента. 5. Метадычныя прыемы вывучэння дакументальнага матэрыялу. Шматузроўневы аналіз зместу дакумента з улікам яго відавой прыналежнасці. 6. Стварэнне дакументальна-метадычных комплексаў і іх практычнае выкарыстанне на ўроках грамадазнаўства.	2				2		[2; 4; 5]	Канспект
3.4	**Фінансавая пісьменнасць як складнік грамадазнаўчай адукацыі вучняў.** 1. Неабходнасць фарміравання базавых ведаў аб функцыянаванні фінансавых рынкаў, інстытутаў, фінансавых прадуктаў і паслуг,		2			2		[1; 3]	Распрацоўка кантэкстных задач па грамадазнаў-ству

	кіраванні асабістымі і сямейнымі фінансамі. 2. Прыёмы эфектыўнага планавання асабістага бюджэту і разумнага выкарыстання фінансавых прадуктаў і паслуг, забеспячэння ўласнай фінансавай бяспекі. 3. Шляхі выхавання фінансава-адказных паводзін і фінансавай культуры ў працэсе навучання грамадазнаўству.								
3.5	**Рэалізацыя міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў пры вывучэнні грамадазнаўства.** 1. Задачы і функцыі іх ажыццяўлення. 2. Метадалагічныя і метадычныя асновы ажыццяўлення міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў. 3. Класіфікацыя міжпрадметных сувязяў. Асноўныя напрамкі іх устанаўлення. 4. Арганізацыйныя шляхі, метадычныя прыёмы і дыдактычныя сродкі ажыццяўлення міжпрадметных сувязей. 5. Методыка ўстанаўлення ўнутрыпрадметных сувязяў. 6. Роля міжпрадметных сувязяў ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый	2				2	Схема “Структура дыдактычных сувязяў у прадметнай сістэме навучання”, табліца “Міжпрадметныя сувязі вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства “	[1; 5]	Вуснае апытанне

	вучняў.								
3.6	**Рэалізацыя развіваючага і выхаваўчага патэнцыялу зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Фарміраванне спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў з грамадазнаўчым матэрыялам. 2. Шляхі фарміравання гуманістычнага светапогляду вучняў, іх свядомай адказнай жыццёвай пазіцыі ў розных сферах жыцця і дзейнасці, умення жыць у мнагамерных зносінах з іншымі людзьмі і практычна дзейнічаць з усведамленнем агульна-чалавечых каштоўнасцей. 3. Значэнне вучэбнай і пазакласнай работы па грамадазнаўству для развіцця сацыяльных, камунікатыўных і даследчыцкіх кампетэнцый вучняў.		2			2	Мультымедыйная прэзентацыя “Актывізацыя мыслення вучняў як неабходная ўмова ўдасканалення выкладання грамадазнаўства”	[1; 4]	Круглы стол
3.7	**Праблемнае навучанне ў працэсе выкладання прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Шматпраблемны характар зместу грамадазнаўчых дысцыплін. 2. Характарыстыка прадуктыўных метадаў навучання. 3. Метады і структура праблемнага навучання. Этапы дзейнасці настаўніка і вучняў у яго ходзе. 4. Класіфікацыя вучэбных праблем			2		2	Табліца “Этапы дзейнасці настаўніка і вучняў у ходзе праблемнага навучання”	[1; 2]	Мадэляванне і апрабацыя фрагментаў урокаў з выкарыстан-нем элементаў праблемнага навучання

	па змесце і іх характары. 5. Метадычныя ўмовы пастаноўкі і рашэння вучэбных праблем на розных этапах урока. 6. Роля праблемнага навучання ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.								
4.	**Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе**	**2**	**4**	**2**	-	4			
4.1	**Формы заняткаў па грамадазнаўству ў сярэдняй школе.** 1. Урок – асноўная форма вучэбна-выхаваўчай работы. 2. Тыпалогія ўрокаў грамадазнаўства па асноўнай дыдактычнай мэце. Структура ўрокаў розных тыпаў. 3. Суадносіны тэарэтычнага матэрыялу і практычных заданняў на ўроках па грамадазнаўчых дысцыплінах. 4. Формы заняткаў па грамадазнаўству: лекцыі, семінары, канферэнцыі, дыскусіі, дыспуты, практыкумы і інш. Методыка іх арганізацыі і правядзення. 5. Крытэрыі выбару тыпаў урока і форм арганізацыі заняткаў па прадмету “Грамадазнаўства”.			2			Камп’ютарная прэзентацыя “Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаўства”,	[1]	Ментальная карта “Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаў-ства”
4.2	**Падрыхтоўка настаўніка да выкладання грамадазнаўчых дысцыплін.** 1. Складанне каляндарна-	2					КТП, вучэбныя дапаможнікі для 9-11 класа, метадычныя	[1; 4]	Табліца “Структурна-функцыянальны аналіз

	тэматычнага і паўрочнага планавання. 2. Вызначэнне мэты і задач урока і канструяванне яго зместу. 3. Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу.						рэкамендацыі па правядзенню структурна-функцыянальны аналізу зместу вучэбнага матэрыялу		зместу грамадазнаў-чага матэрыялу”
4.2.1	4. Вывучэнне нарматыўных дакументаў па прадмету. 5. Навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя задачы ўрока, тэхналогія іх вызначэння і пастаноўкі. 6. Метадычнае абгрунтаванне выбраных метадаў, прыёмаў і сродкаў іх рэалізацыі. 7. Методыка аналізу і самааналізу ўрока.		2				Метадычныя рэкамендацыі па аналізу і самааналізу ўрока		Метадычная распрацоўка ўрока
3.3.2	Наведванне і аналіз урока грамадазнаўства ў сярэдняй школе		2			2	Метадычныя рэкамендацыі па аналізу і самааналізу ўрока	[1]	Рэйтынгавая кантрольная работа № 1
5.	**Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”**	**2**	**6**	**10**	**-**	**12**		[1; 3–6]	
5.1	**Метадычныя прынцыпы адбору і канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Парадак вывучэння раздзелаў прадмета. 2. Практычная накіраванасць грамадазнаўчай адукацыі. 3. Крыніцы канструявання зместу вучэбнага прадмета	2				2	Схема “Структура грамадазнаў-чай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь”	[1]	Канспект

	"Грамадазнаўства". 4. Прынцыпы адбору і асаблівасці пабудовы зместу вучэбнага прадмета. 5. Варыятыўны кампанент зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі.								
5.2	**Змест і методыка выкладання раздзела "Чалавек. Грамадства. Культура" (9 клас).** 1. Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. 2. Чалавек. 3. Дзейнасць, зносіны, узаемадзеянне. 4. Асоба, грамадства, дзяржава. 5. Чалавек у свеце культуры.. 6. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.		2	2		2	Вучэбны дапаможнік для 9 класа	[3]	Выкананне практычных заданняў
5.3	**Змест і методыка выкладання раздзела "Сучаснае грамадства" (10 клас).** 1. Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. 2. Сацыяльная сфера грамадства. 3. Палітычная сфера грамадства. 4. Эканамічнае сфера грамадства. 5. Духоўная сфера грамадства.		2	2		2	Вучэбны дапаможнік для 10 класа	[4; 5]	Выкананне практычных заданняў

	6. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.								
5.4	**Змест і методыка выкладання раздзела “Беларуская дзяржава” (11 клас).** 1. Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. 2. Станаўленне інфармацыйнай цывілізацыі. Беларусь у сусветным супольніцтве. 3. Прававая сістэма Рэспублікі Беларусь. 4. Асноўныя накірункі ўнутранай палітыкі беларускай дзяржавы. 5. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.		2	2		2	Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, вучэбны дапаможнік для 11 класа	[4; 6]	Рэйтынгавая кантрольная работа № 2
5.5	**Метадычныя асаблівасці вывучэння светапогляднага зместу прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Вывучэнне асноў ідэалогіі беларускай дзяржавы. 2. Арганізацыя работы вучняў з дзяржаўна-прававымі дакументамі. 3. Вывучэнне пытанняў права ва			2		2	Камп’ютарная прэзентацыя “Асновы ідэйна-маральнага і грамадзянска-патрыятычна-га выхавання вучняў”, Закон	[1]	Даклад, абарона выкананых індывідуаль-ных заданняў

	ўстановах адукацыі. Фарміраванне прававой культуры вучняў. 4. Вывучэнне пытанняў рэлігіязнаўства.						“Аб свабодзе сумнення і рэлігійных арганізацыях”		
6	**Метады і прыемы навучання грамадазнаўству**	**2**	**4**	**2**	**-**	**8**		[1; 2]	
6.1	**Агульная характарыстыка метадаў навучання.** 1. Метад як педагагічная катэгорыя. 2. Класіфікацыя метадаў навучання. 3. Крытэрыі аптымальнага выбару метадаў навучання. 4. Паняцце аб метадах і прыемах навучання грамадазнаўству. 5. Прыемы вучэбнай работы, паслядоўнасць авалодання вучнямі іх зместам. 6. Сучасныя метады і тэхналогіі арганізацыі профільнага навучання грамадазнаўству.	2				2	Мультымедыйная прэзентацыя “Характарыс-тыка метадаў навучання”	[1]	Канспект
6.2	**Фарміраванне вербальнага мыслення ў працэсе вывучэння грамадазнаўства.** 1. Тэарэтычны характар зместу вучэбнага прадмета. 2. Метадалагічныя і метадычныя асновы раскрыцця асноўных паняццяў і ідэй. 3. Класіфікацыя паняццяў па ўзроўню абагуленасці, зместу і ступені іх вядомасці для вучняў. 4. Працэс фарміравання паняццяў, яго асноўныя этапы.		2			2	Памятка “Этапы фарміравання грамадазнаўчых паняццяў”	[1]	Абарона метадычных праектаў

	5. Лагічныя шляхі і метадычныя прыемы раскрыцця зместу паняццяў. 6. Метадычныя прыемы развіцця лагічнага і крытычнага мыслення вучняў пры навучанні грамадазнаўству.								
6.3	**Фарміраванне візуальнага мыслення ў навучанні грамадазнаўству.** 1. Роля нагляднасці ў павышэнні якасці засваення грамадазнаўчага матэрыялу. Функцыі і прызначэнне нагляднасці на ўроку. 2. Класіфікацыя наглядных дапаможнікаў як візуальных крыніц. 3. Патэнцыял сродкаў умоўна-графічнай нагляднасці для раскрыцця тэарэтычнага зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. 4. Выкарыстанне сродкаў экраннай нагляднасці і метадычныя патрабаванні да іх зместу. 5. Прыёмы работы з інфаграфікай, несуцэльнымі і змешанымі тэкстамі. 6. Метадычныя прыемы развіцця візуальнага і крэатыўнага мыслення вучняў у працэсе навучання грамадазнаўству.		2			2	Мультымедыйная прэзентацыя “Візуальныя сродкі навучання”	[1; 2]	Распрацоўка інфаграфікі
6.4	**Практычныя метады навучання грамадазнаўству.** 1. Агульная характарыстыка практычных метадаў навучання. 2. Методыка арганізацыі			2		2	Табліца “Практычная метады навучання грамадазнаўству”, мультымедыйная	[1]	Мадэляванне і апрабацыя фрагментаў урокаў з выкарыстан-

	лабараторных заняткаў па матэрыялу вучэбнага дапаможніка. 3. Тыпалогія вучэбна-пазнавальных заданняў. 4. Правядзенне практычных заняткаў (урокаў-практыкумаў) па развіцці пазнавальных уменняў, па рашэнні пазнавальных задач, па праверцы вынікаў творча-пошукавай дзейнасці, іх асаблівасці. 5. Асаблівасці выкладання грамадазнаўства для навучэнцаў з сіндром дэфіцыту ўвагі і гіперактыўнасці.						прэзентацыя “Актывізацыя мыслення вучняў як неабходная ўмова ўдасканалення выкладання грамадазнаўства”		нем практычных метадаў навучання
	Усяго:	**16**	**20**	**20**	**-**	**44**			**экзамен**

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(завочная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы, занятка	Назва раздзела, тэмы, пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і г.д.)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Кіруемая самастойная работа			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Методыка выкладання грамадазнаўства	**4**	**4**	**6**	**-**			
1.	**Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўства**	**2**	-	-	-		[1]	
1.1	**Методыка выкладання грамадазнаўства як педагагічная навука.** 1. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін. 2. Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты. 3. Асноўныя метадычныя праблемы і асаблівасці методыкі выкладання грамадазнаўчых вучэбных дысцыплін.	2				Схема "Сувязь методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін з іншымі навукамі"	[1]	Гексаграмма "Методыка выкладання грамадазнаў-ства"

	4. Сучасныя праблемы і тэндэнцыі развіцця школьнай грамадазнаўчай адукацыі.							
2.	**Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”**	**-**	**-**	**2**	**-**		[1; 3]	
2.1	**Нарматыўна-метадычнае забеспячэнне выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Вучэбная праграма па грамадазнаўству, яе структура, асноўныя кампаненты і логіка пабудовы. 2. Інструктыўна-метадычныя пісьмы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь “Аб выкладанні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, іх прызначэнне і асноўны змест. 3. Вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў, структура і логіка іх пабудовы. 4. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце “Грамадазнаўства”.			2		Вучэбная праграма па прадмету “Грамадазнаўства”, схема “Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь”, табліца “Дзесяцібальная сістэма ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў”	[1; 3]	Выкананне практычных заданняў
3.	**Кампетэнтнасны падыход у навучанні грамадазнаўству**	**-**	**2**	**2**	**-**		[1; 3]	
3.1	**Функцыянальная пісьменнасць як асноўны вынік навучання грамадазнаўству.**			2		Схема “Кампаненты функцыянальнай пісьменнасці”	[1; 3]	Рэцэнзія на навукова-метадычны артыкул

	1. Паняцце функцыянальнай пісьменнасці. Актуальнасць яе фарміравання ў сучаснай школе. 2. Глабальныя кампетэнцыі. 3. Чытацкая і фінансавая пісьменнасці як найважнейшыя кампаненты функцыянальнай пісьменнасці. 4. Магчымасці школьнай грамадазнаўчай адукацыі для фарміравання функцыянальнай пісьменнасці вучняў.							
3.2	**Рэалізацыя міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў пры вывучэнні грамадазнаўства.** 1. Задачы і функцыі іх ажыццяўлення. 2. Метадалагічныя і метадычныя асновы ажыццяўлення міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў. 3. Класіфікацыя міжпрадметных сувязяў. Асноўныя напрамкі іх устанаўлення. 4. Арганізацыйныя шляхі, метадычныя прыёмы і дыдактычныя сродкі ажыццяўлення міжпрадметных сувязей. 5. Методыка ўстанаўлення ўнутрыпрадметных сувязяў. 6. Роля міжпрадметных сувязяў ў фарміраванні асобасных і		2			Схема “Структура дыдактычных сувязяў у прадметнай сістэме навучання”, табліца “Міжпрадметныя сувязі вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства“	[1]	Метадычная распрацоўка ўрока

	метапрадметных кампетэнцый вучняў.							
4.	**Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе**	**2**	**2**	**-**	**-**		[1; 4]	
4.1	**Падрыхтоўка настаўніка да выкладання грамадазнаўчых дысцыплін.** 1. Складанне каляндарна-тэматычнага і паўрочнага планавання. 2. Вызначэнне мэты і задач урока і канструяванне яго зместу. 3. Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу.	2				КТП, вучэбныя дапаможнікі для 9-11 класа, метадычныя рэкамендацыі па правядзенню структурна-функцыянальны аналізу зместу вучэбнага матэрыялу	[1; 4]	Табліца “Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу”
4.1.1	1. Вывучэнне нарматыўных дакументаў па прадмету. 2. Навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя задачы ўрока, тэхналогія іх вызначэння і пастаноўкі. 3. Метадычнае абгрунтаванне пастаўленых мэт урока, выбраных метадаў, прыёмаў і сродкаў іх рэалізацыі. 4. Методыка аналізу і самааналізу ўрока.		2			Метадычныя рэкамендацыі па аналізу і самааналізу ўрока	[1; 4]	Даклад, абарона выкананых індывідуальных заданняў
5.	**Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”**	-	-	**2**	-		[1; 3; 5; 6]	
5.1	**Метадычныя прынцыпы адбору і канструявання зместу вучэбнага прадмета**			2		Схема “Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах	[1; 3; 5; 6]	Выкананне практычных заданняў

	“Грамадазнаўства”. 1. Крыніцы канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. 2. Прынцыпы адбору і асаблівасці пабудовы зместу вучэбнага прадмета. 3. Метадычныя асаблівасці вывучэння светапогляднага зместу прадмета “Грамадазнаўства” (асноў ідэалогіі беларускай дзяржавы; пытанняў права; пытанняў рэлігіязнаўства).					Рэспублікі Беларусь” Камп’ютарная прэзентацыя “Асновы ідэйна-маральнага і грамадзянска-патрыятычнага выхавання вучняў”, вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў		
	Усяго:	**4**	**4**	**6**	**-**			**экзамен**

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Полейко, Е. А. Обучение обществоведению в школе: теория и практика : учеб.-метод. пособие для учитеей учреждений общ. сред. образования с белорус. и рус. яз. обучения / Е. А. Полейко, И. П. Бернат, Н. В. Кушнер. – Минск : Адукацыя і выхаванне, 2021. – 160 с.
2. Методика преподавания обществоведческих дисциплин [Электронный ресурс] : учеб.-метод. комплекс / сост. А. А. Корзюк // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: http://elib.bspu.by/handle/doc/6987. – Дата доступа: 28.04.2024.

Дадатковая літаратура

3. Алексашкина, И. Ю. Формирование и оценка функциональной грамотности учащихся: Учебно-методическое пособие / И. Ю. Алексашкина, О. А. Абдулаева, Ю. П. Киселев; науч. ред. И. Ю. Алексашкина. – СПб.: КАРО, 2019. – 160 с.
4. Корзюк, А. А. Выкарыстанне гістарычных крыніц на ўроках гісторыі і грамадазнаўства : вучэб.-метад. дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / А. А. Корзюк. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т, 2016. – 168 с.
5. Корзюк, А. А. Методика преподавания обществоведческих дисциплин : учеб.-метод. пособие / А. А. Корзюк. – Минск : Белорус. гос. пед. ун-т, 2018. – 244 с.
6. Обществоведение: стратегии успешного урока : практ. пособие / сост.: А. В. Касович, А. А. Корзюк (науч. ред.), Т. О. Сталович. – Минск : Беларус. гос. пед. ун-т, 2018. – 108 с.

ПЕРАЛІК СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Для бягучага кантролю якасці засваення ведаў студэнтамі выкарыстоўваецца наступны дыягнастычны інструментар:

1. Вусная форма:
- даклады, апытанне, праца з крыніцамі, выкананне практычных заданняў;
- вусны экзамен.
2. Пісьмовая форма: тэсты, выкананне практычных заданняў.

ПРЫКЛАДНЫЯ КРЫТЭРЫІ І ПАКАЗЧЫКІ АЦЭНКІ ВЫКАНАННЯ ФОРМ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ, ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦЦА Ў ПРАЦЭСЕ БЯГУЧАЙ АТЭСТАЦЫІ

Ацэнка за вуснае апытанне на семінары ўлічвае: паўнату адказу, аргументацыю, раскрыццё тэмы, актыўнасць працы на семінары.

Пры ацэньванні рэферата ўвага звяртаецца на: змест і паслядоўнасць выкладу; адпаведнасць і паўнату раскрыццё тэмы; самастойнасць меркаванняў і афармленне.

Ацэньванне дакладаў ўключае аналіз паўнаты, аргументацыі адказу, раскрыццё тэмы, яснасць і выразнасць выкладу матэрыялу.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ САМАСТОЙНАЙ (ПАЗААЎДЫТОРНАЙ) РАБОТЫ СТУДЭНТА

При вывучэнні вучэбнай дысцыпліны рэкамендуецца выкарыстоўваць наступныя формы самастойнай работы студэнтаў:

- падрыхтоўка да лекцый і семінараў;
- распрацоўка нагляднага суправаджэння адказаў на семінарах;
- праца з першакрыніцамі;
- складанне апорнага канспекта;
- мадэляванне фрагментаў урокаў.

Патрабаванні да выканання самастойнай (пазааўдыыторнай) работы студэнтаў

(дзённая форма атрымання адукацыі)

№ п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін СРС	Заданне	Форма выканання
1.	Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўства	2	Пабудаваць схему “Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты”, табліцу “Этапы станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе”	Аналіз схемы, табліцы
2.	Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”	4	Падрыхтаваць характарыстыку вучэбна-метадычнага комплексу па прадмету “Грамадазнаўства”	Прэзентацыя і аналіз канспектаў
3.	Кампетэнтнасны падыход у навучанні грамадазнаўству	14	Напісаць рэцэнзію на навукова-метадычны артыкул, прысвечаны фарміраванню адной з груп капетэнцый пры навучанні грамадазнаўству	Прэзентацыя і абмеркаванне вынікаў выканання задання.
4.	Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе.	4	Скласці каляндарна-тэматычнае планаванне аднаго з радзделаў прадмета. Падрыхтаваць пісьмовы аналіз прагледжанага ўрока грамадазнаўства.	Прэзентацыя і абмеркаванне вынікаў выканання задання.
5.	Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”	12	Правесці структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу ў 9–11 класах. Падрыхтаваць пісьмовае апісанне	Прэзентацыя, аналіз і абмеркаванне вынікаў выканання задання.

			аднаго з этапаў урока ў 9 і 10 класах. Падрыхтаваць сцэнарыі ўрока грамадазнаўства ў 11 класе.	
6.	Метады і прыемы навучання грамадазнаўству	8	Падабраць прыклады выкарыстання разнастайных метадаў і прыёмаў вывучэння грамадазнаўства ў 9–11 класах. Скласці дакументальна-метадычны комплекс па адной з тэм грамадазнаўства для 9–11 класа. Падрыхтаваць алгарытм аналізу візуальных крыніц грамадазнаўчага матэрыялу. Параўнаць ведавы і кампетэнтнасны падыходы да навучання грамадазнаўству.	Прэзентацыя, аналіз і абмеркаванне вынікаў выканання задання.
	Усяго	44		

Патрабаванні да выканання самастойнай (пазааўдыыторнай) работы студэнтаў

(завочная форма атрымання адукацыі)

№ п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін СРС	Заданне	Форма выканання
1.	Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўства	14	Пабудаваць схему "Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты", табліцу "Этапы станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе"	Аналіз схемы, табліцы
2.	Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета "Грамадазнаўства"	14	Падрыхтаваць характарыстыку вучэбна-метадычнага комплексу па прадмету "Грамадазнаўства"	Прэзентацыя і аналіз канспектаў
3.	Кампетэнтнасны падыход у навучанні грамадазнаўству	14	Напісаць рэцэнзію на навукова-метадычны артыкул, прысвечаны фарміраванню адной з груп капетэнцый пры навучанні грамадазнаўству	Прэзентацыя і абмеркаванне вынікаў выканання задання.
4.	Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе.	14	Скласці каляндарна-тэматычнае планаванне аднаго з радзделаў прадмета. Падрыхтаваць пісьмовы аналіз прагледжанага ўрока грамадазнаўства.	Прэзентацыя і абмеркаванне вынікаў выканання задання.
5.	Структура і змест вучэбнага прадмета "Грамадазнаўства"	14	Правесці структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу ў 9–11 класах. Падрыхтаваць пісьмовае апісанне	Прэзентацыя, аналіз і абмеркаванне вынікаў выканання задання.

			аднаго з этапаў урока ў 9 і 10 класах. Падрыхтаваць сцэнарыі ўрока грамадазнаўства ў 11 класе.	
6.	Метады і прыемы навучання грамадазнаўству	16	Падабраць прыклады выкарыстання разнастайных метадаў і прыёмаў вывучэння грамадазнаўства ў 9–11 класах. Скласці дакументальна-метадычны комплекс па адной з тэм грамадазнаўства для 9–11 класа. Падрыхтаваць алгарытм аналізу візуальных крыніц грамадазнаўчага матэрыялу. Параўнаць ведавы і кампетэтнтасны падыходы да навучання грамадазнаўству.	Прэзентацыя, аналіз і абмеркаванне вынікаў выканання задання.
	Усяго	86		

КРЫТЭРЫІ І ПАКАЗЧЫКІ АЦЭНКІ ВЫКАНАННЯ ФОРМ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ, ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦЦА Ў ПР АЦЭСЕ БЯГУЧАЙ І ПРАМЕЖКАВАЙ АТЭСТАЦЫІ

Крытэрый	Паказчык
Даклад	
Ступень раскрыцця тэмы	тэма раскрыта; тэма раскрыта часткова: не больш за 2 заўвагі; тэма раскрыта часткова: не больш за 3 Заўвагі; тэма не раскрыта: 4 і больш заўваг
Аб'ём выкарыстанай навуковай літаратуры	аб'ём навуковай літаратуры дастатковы; аб'ём навуковай літаратуры недастатковы: не больш за 2 заўвагі; аб'ём навуковай літаратуры недастатковы: 3 Заўвагі; б'ём навуковай літаратуры недастатковы: 4 і больш заўваг
Дакладнасць інфармацыі даклада (дакладнасць, абгрунтаванасць, наяўнасць спасылак на крыніцы інфармацыі)	інфармацыя дакладная, абгрунтаваная, ёсць спасылкі на крыніцы першаснай інфармацыі; інфармацыя мае заўвагі па адным патрабаванні з трох; інфармацыя мае заўвагі па двух патрабаванням з трох; інфармацыя мае заўвагі па ўсім патрабаванням
Неабходнасць і дастатковасць інфармацыі	дадзеныя і факты служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў; дадзеныя і факты служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў часткова: не больш за 2 заўваг; дадзеныя і факты служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў часткова: 3 і больш заўваг; дадзеныя і факты не служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў
Мультымедыйная прэзентацыя	
Раскрыццё тэмы вучэбнай дысцыпліны	тэма раскрыта; тэма раскрыта часткова: не больш за 2 заўвагі; тэма раскрыта часткова: не больш за 3 Заўвагі; тэма не раскрыта: 4 і больш заўваг
Падача матэрыялу (наяўнасць, дастатковасць і абгрунтаванасць графічнага	падача матэрыялу цалкам адпавядае названым параметрах; падача матэрыялу адпавядае названым параметрам часткова: не больш за 2 заўвагі; падача матэрыялу адпавядае названым параметрах

Крытэрый	Паказчык
афармлення: схем, малюнкаў, дыяграм, фатаграфій)	часткова: не больш за 3 заўваг; падача матэрыялу адпавядае названым параметрах: 4 і больш заўваг
Афармленне (адпаведнасць дызайну прэзентацыі пастаўленнай мэты; адзінства стылю; абгрунтаванае выкарыстанне анімацыі	прэзентацыя аформлена без заўваг; папярэдні тэкст прэзентацыя аформлена з заўвагамі па параметры або параметрах: не больш за 2 заўваг; папярэдні тэкст прэзентацыя аформлена з заўвагамі па параметры або параметрах: не больш за 3 заўваг; з заўвагамі па параметры або параметрах: 4 і больш заўваг

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК І КАРОТКАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА АЦЭНАЧНЫХ СРОДКАЎ, ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦЦА Ў ПРАЦЭСЕ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ СТУДЭНТАЎ

№ п/п	Назва АС	Краткая характеристика оценочного средства	Представление АС в ВП
1.	Даклад	Прадукт самастойнай работы студэнта, публічнае выступленне па прадстаўленні атрыманых вынікаў рашэння пэўнай вучэбна-практычнай, вучэбна-даследчай або навуковай тэмы	Тэмы дакладаў
2.	Мультымедыйная прэзентацыя	Прадстаўленне зместу вучэбнага матэрыялу, вучэбнай задачы з выкарыстаннем мультымедыйных тэхналогій	Тэматыка прэзентацый

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДА ЭКЗАМЕНУ

1. Прадмет, задачы і сувязь з іншымі навукамі методыкі выкладання грамадазнаўства.
2. Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты.
3. Асаблівасці зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства” ў сярэдняй школе Рэспублікі Беларусь.
4. Грамадазнаўчыя дысцыпліны ў сярэдніх навучальных установах Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст. – 1917 г.
5. Вывучэнне грамадазнаўчых дысцыплін у савецкай школе.
6. Станаўленне і развіццё грамадазнаўчай адукацыі ў агульнаадукацыйнай школе Рэспублікі Беларусь у 90-я гг. XX ст – пачатку XXI ст.
7. Асноўныя тэндэнцыі развіцця школьнай грамадазнаўчай адукацыі, праблемы і асаблівасці методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін.
8. Нарматыўныя дакументы, якія рэгламентуюць выкладанне вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства», іх характарыстыка і змест.
9. Склад ВМК па грамадазнаўстве і характарыстыка яго асобных кампанентаў.
10. Практычная накіраванасць зместу грамадазнаўчай адукацыі. Варыятыўны кампанент зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі.
11. Прынцыпы адбору, асаблівасці і крыніцы пабудовы зместу вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства».
12. Метадычныя асаблівасці вывучэння асноў ідэалогіі беларускай дзяржавы ў змесце вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.
13. Метадычныя асаблівасці вывучэння пытанняў рэлігіязнаўства ў змесце вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.
14. Асаблівасці рэалізацыі кампетэнтнаснага падыходу пры навучанні грамадаўнаўства ў сярэдняй школе
15. Асобасныя, метапрадметныя і прадметныя вынікі навучання грамадазнаўству.
16. Функцыянальная пісьменнасць як асноўны вынік навучання грамадазнаўству.
17. Чытацкая пісьменнасць як кампанент функцыянальнай пісьменнасці.
18. Фінансавая пісьменнасць як складнік грамадазнаўчай адукацыі вучняў.
19. Урок як асноўная форма вучэбна-выхаваўчай работы. Тыпалогія урокаў па асноўнай дыдактычнай мэце, іх структура.
20. Каляндарна-тэматычнае планаванне па грамадазнаўстве: сутнасць, прызначэнне, тэхналогія складання.
21. Паўрочнае планаванне па грамадазнаўстве: сутнасць, прызначэнне, варыянты апісанняў урока, тэхналогія складання.

22. Вызначэнне мэты і задач урока. Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу.

23. Навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя задачы ўрока, тэхналогія іх пастаноўкі.

24. Метадычныя шляхі арганізацыі пастаноўкі вучнямі мэтаў уласнай вучэбнай дзейнасці на ўроках грамадазнаўства.

25. Канструяванне зместу ўрока грамадазнаўства.

26. Характарыстыка і суадносіны паняццяў «спосаб вучэбна-пазнавальнай дзейнасці», «уменне», «навык». Класіфікацыя уменняў.

27. Методыка фарміравання вучэбных уменняў вучняў пры навучанні грамадазнаўству.

28. Тэхналогія канструявання кампетэнтнасна арыентаваных заданняў па грамадазнаўству.

29. Класіфікацыя метадаў навучання грамадазнаўству. Крытэрыі аптымальнага выбару метадаў навучання.

30. Метадычныя асновы і асноўныя этапы працэсу фарміравання паняццяў пры навучанні грамадазнаўству.

31. Лагічныя шляхі і метадычныя прыёмы раскрыцця зместу паняццяў пры вывучэнні грамадазнаўства.

32. Класіфікацыя паняццяў. Метадычныя ўмовы эфектыўнага фарміравання паняццяў пры вывучэнні грамадазнаўства.

33. Міжпрадметныя і ўнутрыпрадметныя сувязі ў навучанні грамадазнаўству: задачы, функцыі і арганізацыйныя шляхі ажыццяўлення.

34. Метадычныя прыемы развіцця вербальнага мыслення вучняў у працэсе вывучэння грамадазнаўства.

35. Метадычныя прыемы развіцця візуальнага мыслення вучняў у працэсе вывучэння грамадазнаўства.

36. Класіфікацыя міжпрадметных сувязяў. Значэнне і асноўныя напрамкі іх ўстанаўлення пры навучанні грамадазнаўства.

37. Метадычныя прыёмы ўстанаўлення міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў пры навучанні грамадазнаўству.

38. Наглядныя сродкі ў навучанні грамадазнаўству: прызначэнне, функцыі і класіфікацыя.

39. Характарыстыка сродкаў ўмоўна-графічнай нагляднасці і метадычныя прыёмы работы з імі на ўроку грамадазнаўства.

40. Метадычныя прыёмы работы з інфаграфікай, несуцэльнымі і змешанымі тэкстамі па грамадазнаўству.

41. Выкарыстанне сродкаў экраннай нагляднасці пры вывучэнні грамадазнаўства і метадычныя патрабаванні да іх зместу.

42. Агульная характарыстыка практычных метадаў навучання грамадазнаўству.

43. Методыка арганізацыі лабараторных заняткаў па матэрыялах вучэбнага дапаможніка і па вывучэнні дакументальнага матэрыялу.

44. Методыка арганізацыі і правядзення практычных заняткаў (урокаў-практыкумаў).

45. Дакументальны матэрыял як сродак фарміравання чытацкай пісьменнасці. Віды тэкстаў і дакументаў і функцыі іх выкарыстання ў навучальным працэсе па грамадазнаўстве

46. Крытэрыі адбору дакументальнага матэрыялу і педагагічная апрацоўка зместу дакумента для фарміравання чытацкай пісьменнасці.

47. Метадычныя прыёмы вывучэння дакументальнага матэрыялу на ўроках грамадазнаўства.

48. Шматузроўневы аналіз зместу дакумента з улікам яго відавой прыналежнасці.

49. Метады і структура праблемнага навучання грамадазнаўству. Этапы дзейнасці настаўніка і вучняў у яго ходзе.

50. Метадычныя ўмовы стварэння і вырашэння праблемных сітуацый пры вывучэнні грамадазнаўства.

51. Агульная характарыстыка рэпрадуктыўных і прадуктыўных метадаў навучання грамадазнаўству.

52. Методыка арганізацыі і правядзення вучэбных лекцый і семінараў пры вывучэнні грамадазнаўства.

53. Методыка арганізацыі і правядзення дыскусій, дыспутаў і ўрокаў-канферэнцый пры вывучэнні грамадазнаўства.

54. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце «Грамадазнаўства». Характарыстыка функцый дзесяцібальнай сістэмы, узроўняў засваення вучэбнага матэрыялу, відаў і формаў кантролю.

Кампетэнтнасна арыентаваныя заданні

1. Прывядзіце прыклад выкарыстання параўнальнай табліцы пры вывучэнні грамадазнаўства.

2. Прывядзіце прыклад выкарыстання абагульняючай табліцы пры вывучэнні грамадазнаўства.

3. Прывядзіце прыклад практыкаарыентаванага задання для фарміравання паняццяў пры вывучэнні грамадазнаўства.

4. Прадэманструйце прыемы фарміравання паняцця “банк” пры вывучэнні грамадазнаўства ў 10 класе.

5. Сфармулюйце праблемныя пытанні да вывучэння тэмы “Рэлігія” ў 10 класе.

6. Распрацуйце заданні рознага ўзроўню складанасці для аналізу вучнямі раздзела 1 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь «Асновы канстытуцыйнага ладу» як крыніцы сацыягуманітарных ведаў.

7. Устанавіце міжпрадметныя сувязі пры вывучэнні тэмы «Дэмакратыя» ў 10 класе.

8. Устанавіце ўнутрыпрадметныя сувязі пры вывучэнні тэмы «Сацыяльныя статусы, ролі і мабільнасць» у 10 класе.

9. Складзіце пытанні для вуснага паўрочнага кантролю ведаў вучняў па тэме “Тэмперамент, характар, здольнасці”, 9 клас.

10. Сфармулюйце дыдактычную мэта ўрока па тэме “Унікальнасць чалавека”, 9 клас.

11. Сфармулюйце варыянты развіваючай мэты ўрока па тэме «Эканоміка і яе роля ў жыцці чалавека і грамадства», 9 клас.

12. Сфармулюйце варыянты выхаваўчай мэты урока па тэме “Пазнанне чалавекам самога сябе”, 9 клас.

13. Прывядзіце прыклад выкарыстання сістэматычнай табліцы пры вывучэнні тэмы “Рэлігія” ў 10 класе.

14. Распрацуйце заданні для групавой работы вучняў па тэме «Вырашэнне міжасобасных супярэчнасцяў», 9 клас.

15. Распрацуйце заданні для першаснага замацавання ведаў вучняў па тэме «Сямейныя адносіны», 10 клас.

16. Распрацуйцейце прыклад ўмоўна-графічнай нагляднасці па вучэбным прадмеце “Грамадазнаўства” (клас і тэма на выбар).

17. Правядзіце структурна-функцыянальны аналіз зместу ўрока грамадазнаўства (клас і на выбар).

18. Прапануйце некалькі варыянтаў праблемных пытанняў па тэме “Мараль” ў 10 класе.

19. Распрацуйце прыклады заданняў, накіраваных на фарміраванне чытацкай пісьменнасці вучняў па тэме “Грамадства як сістэма”, 10 клас.

20. Распрацуйце прыклады заданняў, накіраваных на фарміраванне фінансавай пісьменнасці вучняў па тэме “Канкурэнцыя і яе роля ў эканоміцы”, 10 клас.

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ СТУДЭНТАЎ

10 (дзесяць) балаў, залічана	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы; дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменнае, лагічна правільнае выклад адказаў на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненне; бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі; поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне; уменне свабодна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і напрамках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін; творчая самастойная праца на практычных занятках
9 (дзевяць) балаў, залічана	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ува па вучэбнай дысцыпліне, модулю; дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, (у тым ліку на замежнай мове), пісьменнае, лагічна правільнае выклад адказу на пытанні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы у нестандартнай сітуацыі ў рамках вучэбнай праграмы ува па вучэбнай дысцыпліне, модулю; поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і напрамках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулю і даваць ім аналітычную ацэнку; сістэматычная, актыўная Самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых высокі ўзровень культуры выканання заданняў
8 (восем) балаў,	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ува па вучэбнай дысцыпліне, модулю ў

залічана	аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменнае, лагічна правільнае выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў рамках вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ува па вучэбнай дысцыпліне; уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і напрамках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулю і даваць ім аналітычную ацэнку; актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
6 (шэсць) балаў, залічана	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ува па вучэбнай дысцыпліне; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменнае, лагічна правільнае выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; свабоднае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ува па вучэбнай дысцыпліне, модулю; уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях, напрамках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулю і даваць іх аналітычную ацэнку; самастойная праца на практычных, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
5 (пяць) балаў, залічана	дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменнае, лагічна правільнае выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго выкарыстоўваць у вырашэнні навучальных і прафесійных задач;

	здольнасць самастойна прымяняць тыпавыя рашэнні ў рамках, вучэбнай праграмы ува па вучэбнай дысцыпліне, модулю; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і напрамках па вывучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку; актыўная самастойная праца на практычных, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі узровень культуры выканання заданняў
4 (чатыры) балы, залічана	дастатковы аб'ём ведаў у аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ува па вучэбнай дысцыпліне, модулю; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць у вырашэнні стандартных (тыпавых) задач; уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыпавыя) задачы; уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і напрамках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку; праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў
3 (тры) балы, не залічана	недастаткова поўны аб'ём ведаў у аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне; веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ува па вучэбнай дысцыпліне; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пераказ адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі; слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць ў вырашэнні стандартных (тыпавых) задач; няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і напрамках вывучаемай вучэбнай дысцыпліны; пасіўнасць на практычных занятках, нізкі узровень культуры выканання заданняў
2 (два) балы, не залічана	фрагментарныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ува па вучэбнай дысцыпліне; веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай ува па вучэбнай дысцыпліне; няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, модуля, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

	пасіўнасць на практычных занятках, нізкі узровень культуры выканання заданняў
1 (адзін) бал, не залічана	адсутнасць ведаў і кампетэнцый ў аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, Адмова ад адказу, няяўка на атэстацыю без уважлівай прычыны

ПАТРАБАВАННІ ДА КУРСАВОЙ РАБОТЫ

Структура курсавой работы павінна спрыяць раскрыццю выбранай тэмы і яе састаўных элементаў. Усе часткі курсавой работы павінны быць узаемазвязаны і выкладзены ў строгай лагічнай паслядоўнасці.

Структурнымі элементамі курсавой работы з'яўляюцца: тытульны ліст; змест; уводзіны; асноўная частка; заключэнне; спіс выкарыстанай літаратуры; дадаткі.

Змест ўключае ў сябе назвы глаў і раздзелаў з указаннем нумароў старонак, на якіх пачынаюцца матэрыялы адпаведных частак курсавой работы.

Ва ўводзінах абгрунтоўваецца выбар тэмы, актуальнасць і ступень яе распрацаванасці, фармулююцца мэта і задачы даследавання, вызначаецца яго аб'ект і прадмет, паказваюцца метады, з дапамогай якіх будуць вырашацца пастаўленыя задачы. Таксама ва ўводзінах даецца агульная характарыстыка работы і паказваецца яе аб'ём: колькасць глаў, дакладная колькасць табліц, схем, малюнкаў, дадаткаў і выкарыстаных крыніц.

Мэта курсавой работы – пэўны вынік (тэарэтычны, практычны), які павінен быць дасягнуты ў ходзе даследавання. Задачы курсавой работы – гэта праграма, накіраваная на дасягненне мэты.

У асноўнай частцы курсавой работы (главах і раздзелах) неабходна лагічна і аргументавана паказаць методыку і вынікі даследавання. Змест структурных частак работы павінен адпавядаць мэце і задачам даследавання.

Заключэнне – гэта лагічнае стройнае выкладанне асноўных вынікаў даследавання і зробленых на іх падставе высноў. У ім павінны быць падведзены вынікі даследавання па праблеме, яно можа ўтрымліваць 3–5 буйных абагульненняў, якія падводзяць вынікі выкананай працы.

Спіс выкарыстанай літаратуры – гэта пералік літаратурных крыніц і іншых матэрыялаў, на якія ў курсавой рабоце прыводзяцца спасылкі. Спіс выкарыстанай літаратуры афармляецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі «Інструкцыі па афармленні дысертацыі, аўтарэферата і публікацый па тэме дысертацыі».

Дадаткі (пры неабходнасці) уключаюць графічныя, статыстычныя і іншыя матэрыялы па выніках даследавання, а таксама дадатковыя і дапаможныя матэрыялы.

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА КУРСАВЫХ РАБОТ

Дзенная форма атрымання адукацыі

1. Учебно-методический комплекс по обществознанию:
2. современные проблемы и перспективы развития
3. Учебно-методический комплекс по обществознанию:
4. современные проблемы и перспективы развития
5. Учебно-методический комплекс по обществознанию:
6. современные проблемы и перспективы развития

Учебно Учебно-методический комплекс по обществознанию:
современные проблемы и перспективы развития

1. Міждысцыплінарны характар вучэбнага прадмета "Грамадазнаўства
2. Асноўныя рысы і характарыстыка падручнікаў па грамадазнаўстве новага пакалення
3. Вучэбна-метадычны комплекс па грамадазнаўстве для 9 класа: сучаснае напаўненне і перспектывы развіцця
4. Вучэбна-метадычны комплекс па грамадазнаўстве для 10 класа: сучаснае напаўненне і перспектывы развіцця
5. Вучэбна-метадычны комплекс па грамадазнаўстве для 11 класа: сучаснае напаўненне і перспектывы развіцця
6. Прыёмы фарміравання чытацкай пісьменнасці на ўроках грамадазнаўства
7. Фарміраванне фінансавай пісьменнасці навучэнцаў пры вывучэнні грамадазнаўства
8. Асобасныя і метапрадметныя вынікі навучання грамадазнаўству
9. Выкарыстанне кантэксных задач у навучанні грамадазнаўству
10. Выкарыстанне сітуацыйных задач у навучанні грамадазнаўству
11. Інавацыйныя тэхналогіі на ўроках грамадазнаўству
12. Формы і метады самастойнай дзейнасці навучэнцаў на ўроках грамадазнаўства
13. Выкарыстанне прававых дакументаў у навучанні грамадазнаўству
14. Выкарыстанне матэрыялаў СМІ пры выкладанні грамадазнаўства для развіцця медыякампетэнцый навучэнцаў
15. Праектная тэхналогія на ўроках грамадазнаўства
16. Дзелавая гульня на ўроку грамадазнаўства
17. Урок-практыкум па грамадазнаўству
18. Методыка падрыхтоўкі і правядзення ўрока-дэбатаў па грамадазнаўству
19. Школьны курс грамадазнаўства ў інфаграфіцы: прынцыпы візуалізацыі навучальнага матэрыялу
20. Дыферэнцыраваны падыход да навучання грамадазнаўству

21. Крытэрыі вызначэння якасці навучання на ўрокуграмадазнаўства: тэорыя і практыка
22. Фарміруючае ацэньванне ў навучанні грамадазнаўству
23. Інтэграваныя ўрокі ў школьным курсе грамадазнаўства
24. Грамадзянскае выхаванне на ўроках грамадазнаўства
25. Змястоўны патэнцыял вучэбнага прадмета "Грамадазнаўства" для фарміравання агульнакультурных кампетэнцый навучэнцаў
26. Светапоглядная функцыя школьнага курса грамадазнаўства
27. Фарміраванне эмацыйна-каштоўнасных адносін да міру ў працэсе грамадазнаўства ў сярэдняй школе
28. Сродкі навучання грамадазнаўству ў лічбавым адукацыйным асяроддзі
29. Асаблівасці профільнага навучання грамадазнаўству
30. Методыка фарміравання заданняў для алімпіяды па грамадазнаўстве

Завочная форма атрымання адукацыі

1. Вывучэнне пытанняў сацыяльнага развіцця на ўроках грамадазнаўства
2. Метадычныя шляхі фарміравання паняційнага апарата навучэнцаў на ўроках грамадазнаўства
3. Выкарыстанне кампетэнтнастна-арыентаваных задач у навучанні грамадазнаўству
4. Методыка падрыхтоўкі і правядзення ўрока-дыскусіі па грамадазнаўству
5. Сакратычны метад у выкладанні грамадазнаўства
6. Выхаванне прававой культуры навучэнцаў на ўроках грамадазнаўства
7. Асобасна-арыентаваны падыход у навучанні грамадазнаўству
8. Групавая форма работы на ўроку грамадазнаўства як сродак развіцця камунікатыўных кампетэнцый навучэнцаў
9. Выкарыстанне міжпрадметных сувязей у навучанні грамадазнаўству
10. Распрацоўка банка заданняў, накіраваных на фарміраванне чытацкай пісьменнасці пры навучанні грамадазнаўству

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумару пратакола)
Методыка выкладання гісторыі	Усеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі	Прапаноў няма	Пратакол №7 ад 31.05.2024